

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa

MARRASKUU 2012

Hämeenlinnan vanha hautausmaa -puisto

Suunnitelmaselostus

RAMBOLL

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI

Hämeenlinnan vanha hautausmaa -puisto

Suunnitelmaselostus

Sisällys

Johdanto.....	3
1 Sijainti.....	4
2 Historiaa.....	5
3. Kunnostussuunnittelun tavoitteet	6
4. Puiston historialliset taitekohdat.....	7
5. Hautausmaa puiston nykytilanne	20
6. Suunnitelma	22

Johdanto

Tehtävänä oli laatia muinaismuistolailla suojellun Vanha hautausmaa-puiston kunnostuksen yleis- ja toteutussuunnitelmat. Työ käynnistettiin elokuussa 2012 ja suunnitelmat valmistuvat vuoden loppuun mennessä. Työn ohjausryhmä on kokoontunut yleissuunnitelmavaiheessa kaksi kertaa.

Työn ohjausryhmä:

Eija-Liisa Dahlberg	Hämeenlinnan kaupunki
Jouko Keskimaa	Hämeenlinnan kaupunki
Miia Metsäälho	Hämeenlinnan kaupunki
Inka-Maria Laitila	Hämeenlinnan kaupunki
Susanna Lappalainen	Hämeenlinnan kaupunki
Timo Tuomola	Hämeenlinnan kaupunki
Anu Laurila	Museovirasto
Eeva-Liisa Schulz	Museovirasto
Lauri Ahtiainen	Elenia
Aino-Kaisa Nuotio	Ramboll Finland Oy

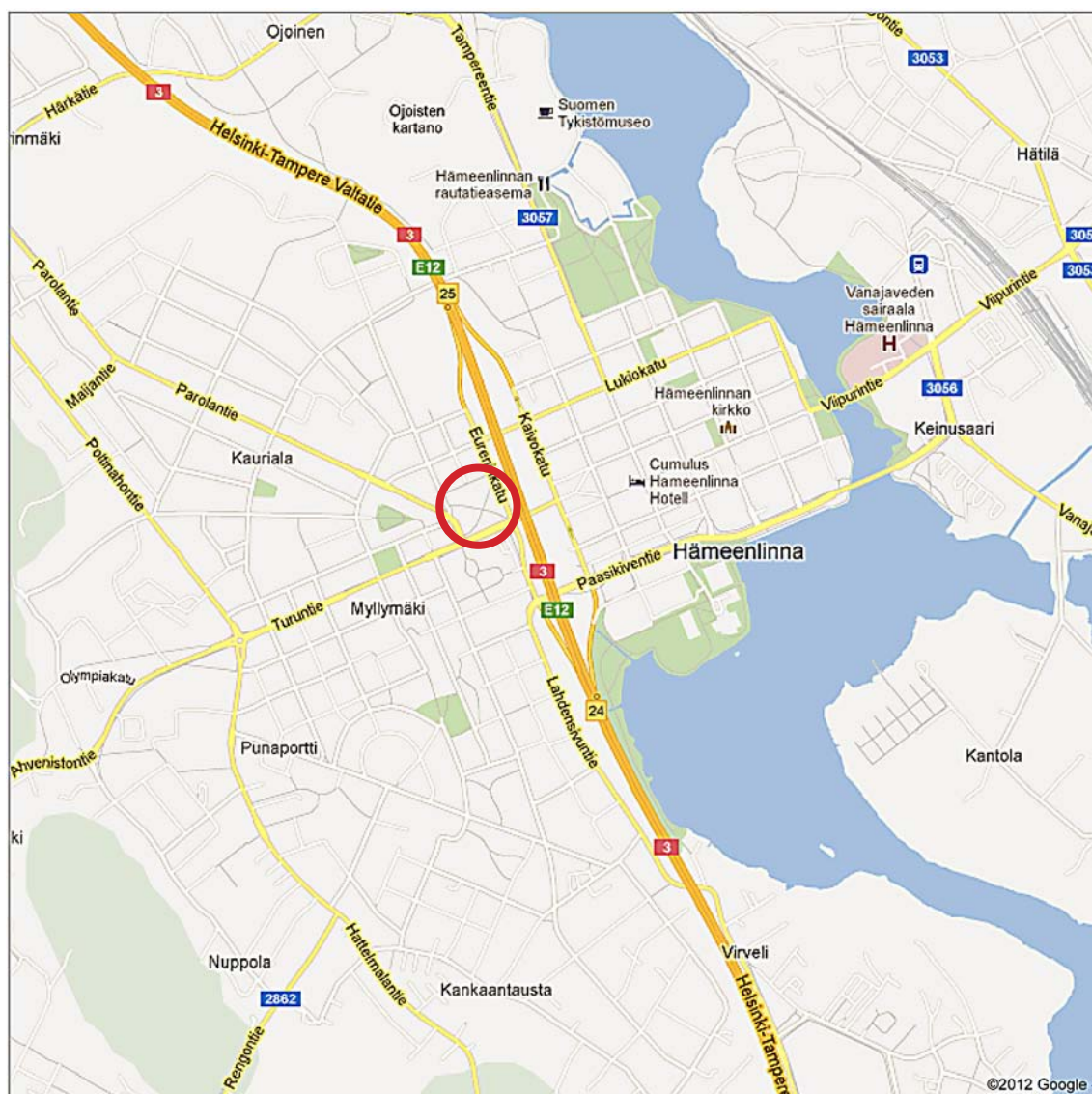
Ramboll Finland Oy:ssa tehtävästä ovat vastanneet:

Aino-Kaisa Nuotio	projektivastuu, maisema
Eevaliisa Härö	arkkitehtuuri
Heidi Vällilä	maisemasuunnittelu
Pertti Kotamäki	alue- ja kunnallistekniikka
Kari Nyrhinen	rakennesuunnittelu
Juha Hälikkä	valaistussuunnittelu
Aija Nuoramo	tekninen avustaja
Minna Rantamäki	tekninen avustaja

1 Sijainti

Vanhan hautausmaan-puisto sijaitsee keskustan länsireunalla Hämeenlinnan väylän vieressä. Puisto rajautuu pohjoisessa kerrostalotontteihin (aiemmin välissä ollut Eureninkatu), idässä Eureninkatuun (ent. Puutarhakatu), etelässä Turuntiehen ja lännessä Parolantiehen ja Erottajankatuun. Puiston luoteiskulmassa on erotettu Hämeenlinnan ortodoksinen kirkko omalle tontilleen.

Puisto on kooltaan noin 21 500 m².

Hämeenlinnan vanha hautausmaa-puiston sijainti.

2 Historiaa

Vanha hautausmaa on Hämeenlinnan kirkon ohella ainoita säilyneitä 1700-luvun lopun ympäristöjä kaupungissa. Vanha hautausmaa on valtakunnallisesti arvokas, muinaismuistolain suojaama kiinteä muinaisjäännös, jonka suojelusta on säädetty 17.6.1963 (295/63) annetulla muinaismuistolailla.

Vanha hautausmaa on perustettu Kaurialan pellolle vuonna 1777 kuninkaan päätöksellä tapahtuneen kaupungin paikan siirron ja uuden kirkon rakentamisen yhteydessä. Kustaa III määräsi, ettei hautausmaata saanut sijoittaa kulkutautien vuoksi kirkon viereen eikä edes kaupungin sisäpuolelle. Sitä varten mitattiin 400x400 kyynärän (noin 240 m x 240 m) suuruinen alue Kaurialan pellolta. Aluksi haudat merkittiin puuristein.

Hämeenlinnan vanha hautausmaa -puisto nykyään.

3. Kunnostussuunnittelun tavoitteet

Hämeenlinna kehittää tulevien vuosien aikana ydinkeskustan länsireunaa Lukiokadun ja Paasikiventien välillä. Parhaillaan rakennetaan 230 metrin mittaista tunnelia Helsinki – Tampere-moottoritien (VT 3) päälle. Katehanke valmistuu vuonna 2013 ja kauppakeskuksen alue loppuvuonna 2014.

Valtatie 3:n kattaminen Hämeenlinnassa johtaa siihen, että Eureninkatua joudutaan korottamaan vanhan hautausmaan kohdalla. Puiston kaakkoiskulman liittyminen (Eureninkadun reuna) on ratkaistu katusuunnittelun yhteydessä.

Vanha hautausmaanpuisto kaipaa ajantasaista puistosuunnitelmaa, jossa huomioidaan tämän hetkistä tilannetta paremmin alueen hautausmaaluonne välttämällä tilannetta, jossa yksityishenkilöiden vanhat haudat saavat julkisen muistomerkin luonteen. Alueen yleisilme ei nykyisellään täytä sen kulttuurihistoriallista arvoa vastaavaa tasoa.

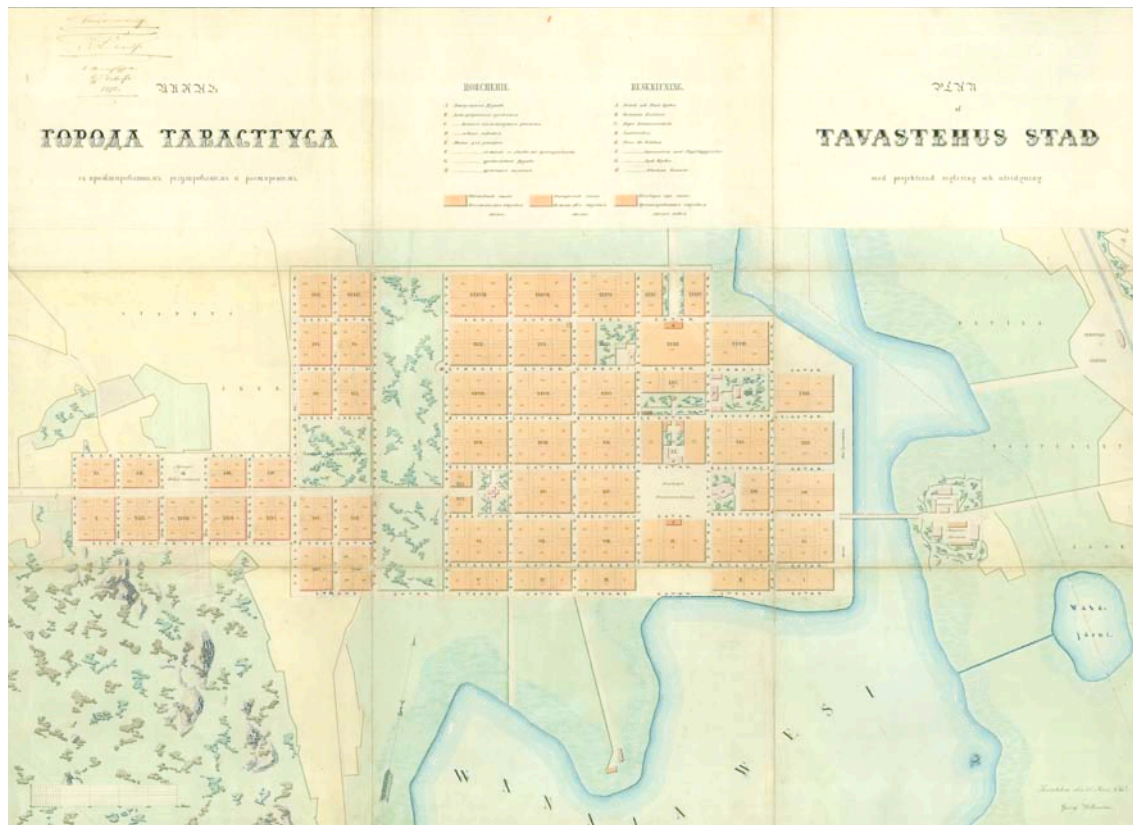
Hautausmaa on aikanaan menettänyt kaistaleen eteläsivustaan Turuntietä levennettäessä ja tässä yhteydessä myös hautausmaata reunustanut kivimuuri on poistettu. Kaurialan kaupunginosasta ja Vanhasta hautausmaasta on vuonna 1991 laadittu ympäristösuunnitelma, jonka periaatteet museovirasto on tuolloin hyväksynyt, mutta jota ei toteutettu. Vuonna 2008 laaditun asemakaavan mukaan tulee alueelle laatia erillinen kokonaisympäristösuunnitelma. Suunnittelussa tärkeintä on huomioida alueen historiallinen luonne.

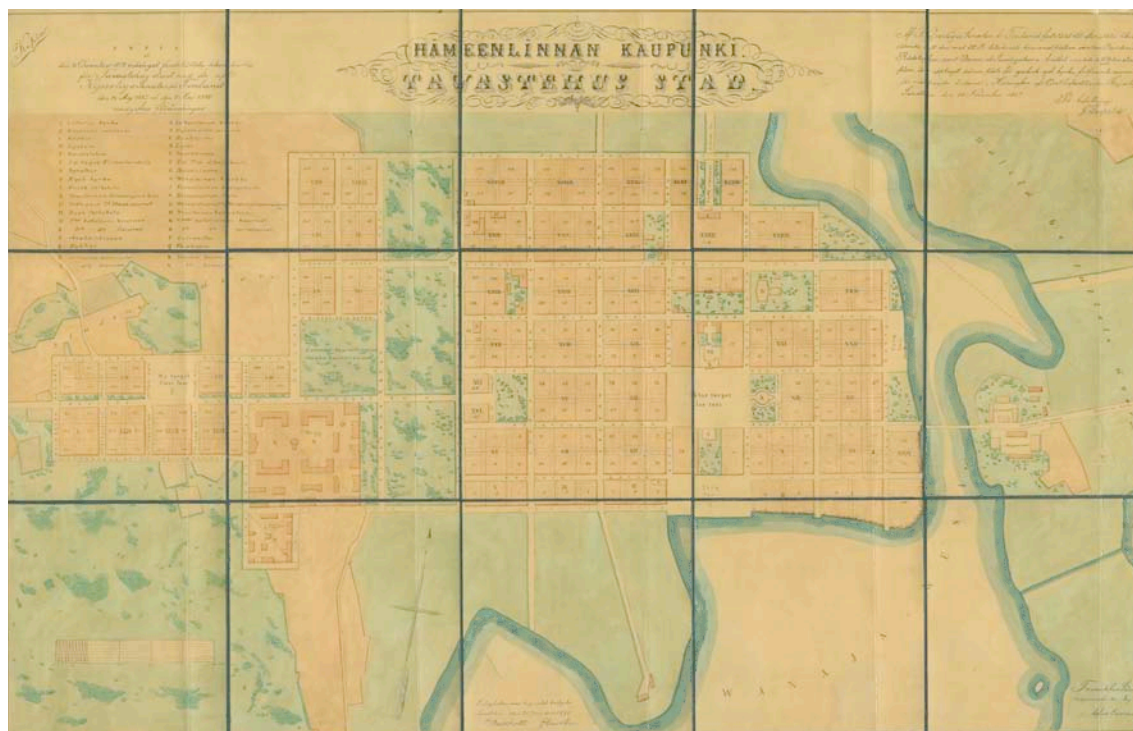
Hautausmaan aita vuodelta 1910. Hämeenlinnan historiallinen museo.

4. Puiston historialliset taitekohdat

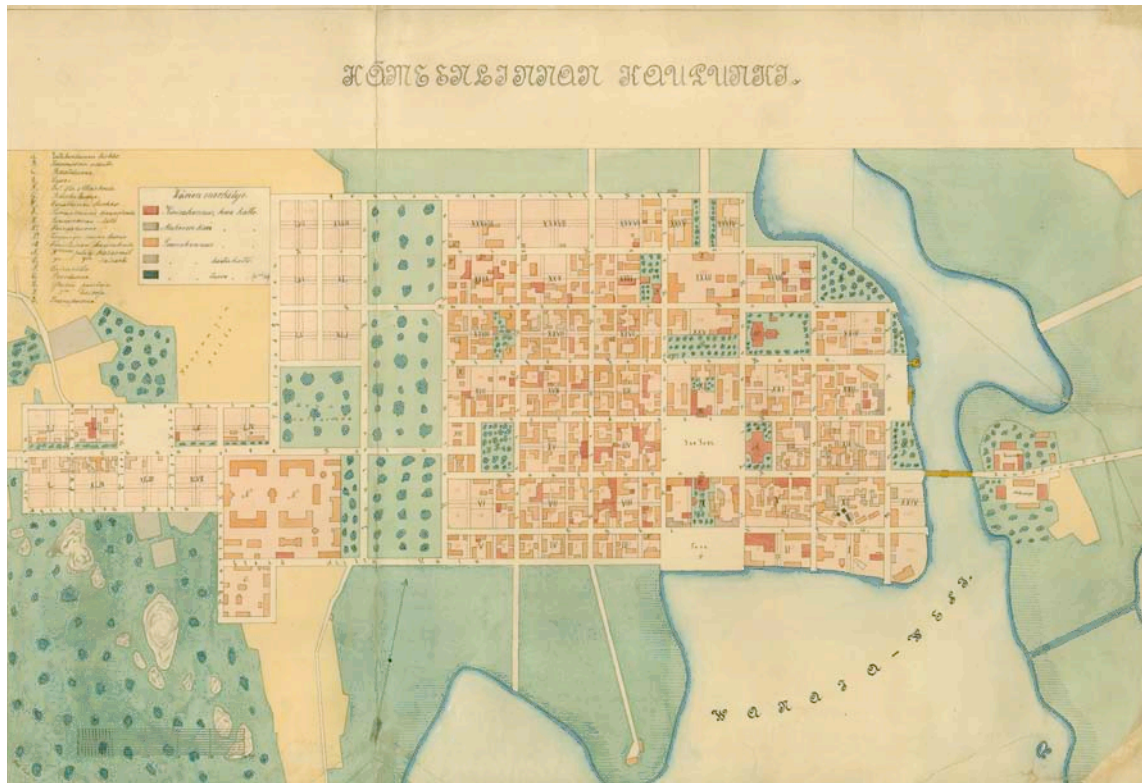
Vuosi	Historia
1777	Vanha hautausmaa on perustettu Kaurialan pellolle vuonna 1777 kuninkaan päätöksellä tapahtuneen kaupungin paikan siirron ja uuden kirkon rakentamisen yhteydessä. Kustaa III määräsi, ettei hautausmaata saanut sijoittaa kulkutautien vuoksi kirkon viereen eikä edes kaupungin sisäpuolelle. Sitä varten mitattiin 400x400 kyynärän (noin 240 m x 240 m) suuruinen alue Kaurialan pellolta. Aluksi haudat merkittiin puuristein. Kuninkaan kartastossa 1700-luvulla Helsingin maantie tulee pitkin helppokulkuista Hattelmalanharjua Poltinaholle, josta tie haarautuu Turuntienä itään kohti kaupunkia. Kaupungin itäpuolella se jatkuu yleisenä Viipurintienä. Poltinaholta pohjoiseen mentäessä tiestä haarautuu Härkätien linja kohti Turkua sekä maantie kohti Akaata ja Lempäälää. Kuninkaan kartasto Suomessa 1776 – 1805. (Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere 1989)
1809	Hautausmaa aidattiin ja siihen liittyi eteishuone.
1825, 1848, 1852	Hautausmaata laajennettiin. 1820-luvun puolivälissä puuristien sijaan tulivat käyttöön hautakivet.
1866	Lääkintöylihallituksen pääjohtaja K. F. von Willebrand totesi virkamatkallaan 1866, että hautausmaan sijainti oli epäedullinen kulkutautien, erityisesti koleran, leviämistä ajatellen. Lisäksi kova maaperä oli johtanut siihen, että haudat oli kaivettu liian matalalle.
1872	Ahveniston hautausmaa vihittiin käyttöön ja hautaaminen vanhaan hautausmaahan määrättiin lopetettavaksi. Hautausmaa jäi puistoksi ja sen hoito vapaaehtoisten harteille. Puisto pääsi pahasti rapistumaan.
1872	Georg Wileniuksen asemakaava 1872. Hämeenlinnan kaupunginarkisto (HKA 29) Wileniuksen kaavassa kaupunki on laajentunut vain läntisiltä osiltaan. Myllymäen kaupunginosaan on kaavoitettu 13 korttelia ja toriaukio. Kaupunginosan pääkatuna on Chaussé-katu, nykyinen Turuntie, jonka keskustan puoleiseen päähän Pikkutorille on jo varattu paikka ortodoksiselle sotilaskirkolle. Myös vanhan hautausmaan pohjoispuolelle on kaavoitettu kuusi uutta korttelia. <i>Kaava sivulla 8.</i>
1887	Caweenin asemakaava 1887. Kaava ei tuonut muutoksia puistoon. Asemakaavassa hautausmaa on nelikulmainen katujen rajaama kortteli. Hautausmaan itäpuolella oleva alue on esitetty vihreällä (suo). <i>Kaava sivulla 8.</i>

Vuoden 1872 Georg Wileniuksen asemakaava.

1887 Caweenin asemakaava.

1892 Hämeenlinnan talot ja katot eriteltyinä.

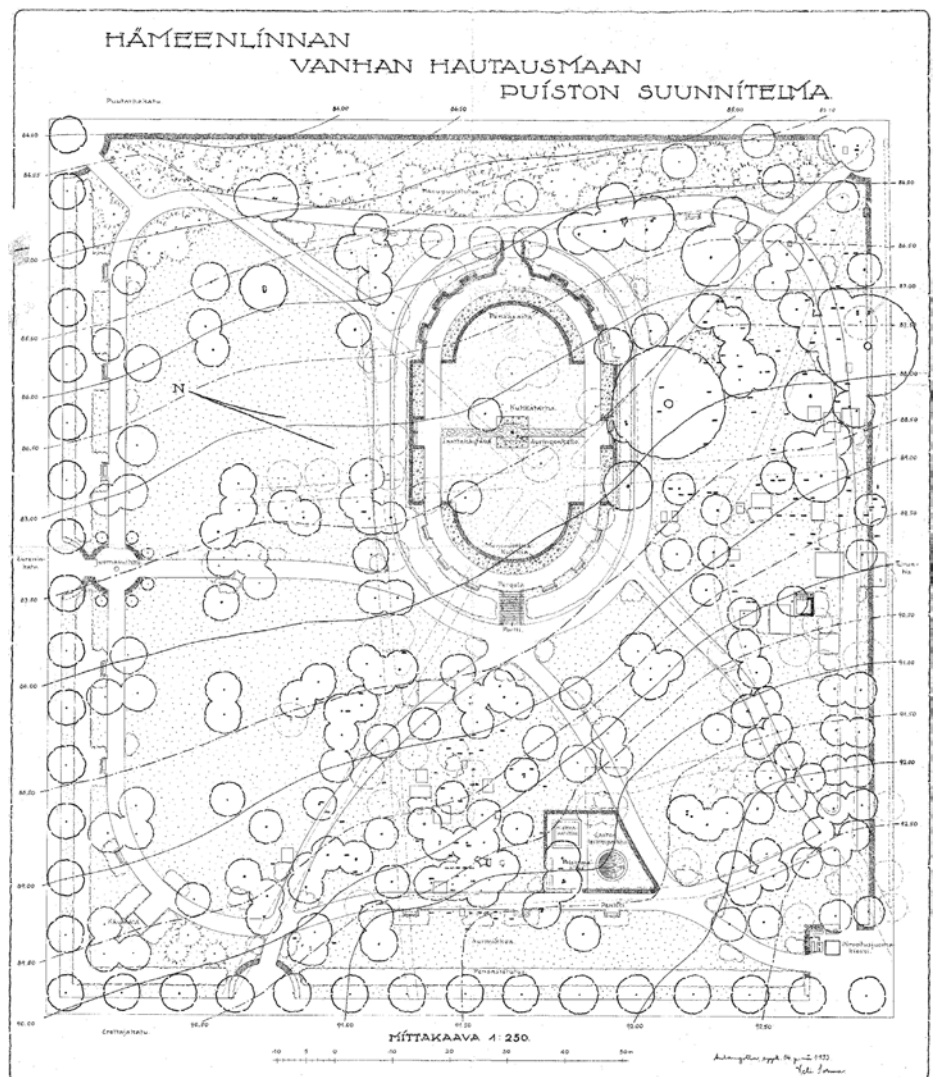
1892	Hämeenlinnan kaupunki n. 1892, talot ja katot eriteltyinä-kartta. Hämeenlinnan kaupunginarkisto (HKA 26a). Kaavassa ei ole muutoksia puistoon. Hämeenlinnan kaupungin kartta noin vuodelta 1892 esittelee tarkasti Hämeenlinnan keskustan 1800-luvun lopun rakennuskannan. Karttaan on erilaisilla väreillä merkitty kivi- ja puurakennukset. Myös rakennusten kattomateriaali selviää kartasta, esim. turvekatot on merkitty omalla värillään. Kadunnimet on kirjoitettu karttaan suomen kielellä. Kartan tekijästä ei ole tietoa. Alkuperäinen kartta on Hämeenlinnan kaupunginarkistossa.
1906	Seurakunta luovutti hautausmaapuiston kaupungin puistovalioikunnan hoitoon ja siitä muodostettiin rauhallinen kävelypuisto käytävineen ja istutuksineen. Kaupunginpuutarhuri Adolf Andersson laati uuden hoitosuunnitelman. Samalla vanhoja hautamuistomerkkejä kunnostettiin. Pääosa säilyneistä risteistä ja kivistä on peräisin 1850- ja 1860-luvuilta. Joukossa on myös venäjänkielisiä muistomerkkejä. Näyttävimpiä hautausmaan muistomerkkeistä ovat Nordenswan-suvun empiretyylinen hautakappeli, kuvernööri Rehbinderin aidattu perhehauta ja vuonna 1918 kaatuneiden saksalaisten soturien muistoksi pystytetty jyhkeä monumentti. Vanhaan hautausmaahan haudatuista henkilöistä mainittakoon kielimies Gustaf Eurén, säveltäjämestarin isä Christian Sibelius ja runoilija Paavo Cajanderin vanhemmat Frans ja Maria Cajander. Pastori Churbergin hautakivi sijaitsee näkyvällä paikalla hautausmaan kaakkoiskulmassa.

Ylempi kartta on vuodelta 1925 Kaurialan asemakaava ja alempi 1926 koko Hämeenlinnan asemakaava.

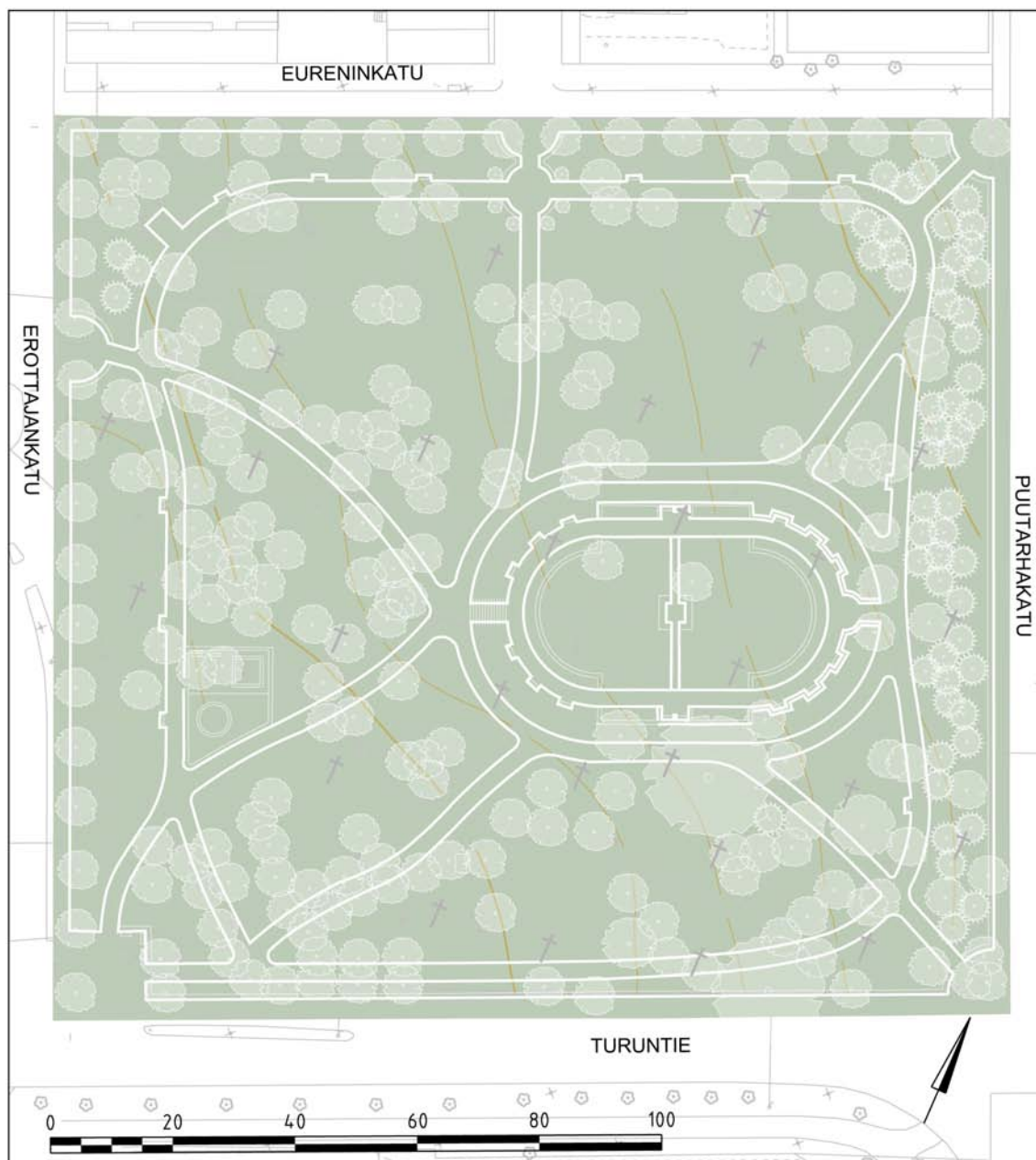
1926	Hämeenlinnan kaupungin vuoden 1926 asemakartta on laadittu Hämeenlinnan kaupungin rakennuskonttorissa. Asemakaavassa Hautausmaapuisto on ympäröivien katujen rajaama nelikulmainen kortteli. Alueen itäosa on kaavassa esitetty vihreällä (suoalueen keskellä on joki, joka laskee etelään Viikmanin lahteen). Asemakartta kattaa kaikki vuoteen 1926 mennessä virallisen (keskusta, Kiistala, Kauriala) tai epävirallisen (Myllymäki, Sairio) asemakaavan saaneet kaupunginosat. Kaurialan kaupunginosan kaava oli vahvistettu vuonna 1925, mutta se ei koskaan toteutunut tässä kartassa esitetyllä tavalla. Karttaan on merkitty tonttien numerot ja kadunnimet suomen kielellä. Moni keskustan kaduista oli pari vuotta aikaisemmin saanut uuden nimen.
1920-luku	Veli Sormelan vuonna 1933 laatimassa puistosuunnitelmassa näkyy puistossa ollut vanha käytäväraakenne. Erottajankatu ja sen jatkeena oleva Parolantie ovat vielä hautausmaa-alueen ulkopuolella. Turuntien vieressä on edelleen hautausmaan alkuperäinen kivimuuri ja sen takana kulkeva puistoraitti nähtävissä. Muutoin käytäväraakenne vastaa varsin pitkälle nykyistä käytävärakennetta. Puistossa ei ole leikkipaikkaa.
1933	Hämeenlinnan kaupunginpuutarhuri Veli Sorma laati hautausmaapuistosta suunnitelman, jota ei koskaan toteutettu. Tässä suunnitelmassa hautausmaapuiston keskeisenä aiheena on iso soikion muotoinen pensailia rajattu sommitelma. Alueen keskiosassa on nurmientettä ja perennaistutuksia, jotka rajautuvat sisemmän käytävän istuskelupaikkoihin. Leikkipaikka on sijoitettu alueen länsiosaan. Kivimuuri rajaa puisto Eureninkadun ja Turuntien puolella. Virvoitusjuomakioski on sijoitettu Turuntien ja Parolankadun puoleiseen kulmaan.

Kaupunginpuutarhuri Veli Sorman vuonna 1933 laatima puistosuunnitelma, jota ei ole toteutettu.

Vuoden 1933 aikaisen hautausmaan käyttävät nykyisen karttapohjan päällä tarkasteltuna. Kartta Ramboll, 2012.

Vuoden 1933 toteutumattoman suunnitelman mukaiset käytävät nykyisen karttapohjan päällä tarkasteltuna. Kartta Ramboll, 2012.

1930–1950
-luku

Parolantie on linjattu Turuntielle puiston lounaiskulman läpi.

Yläkuvassa ennen 1950-lukua kartoitettu hautausmaan alue. Kartta Ramboll, 2012.

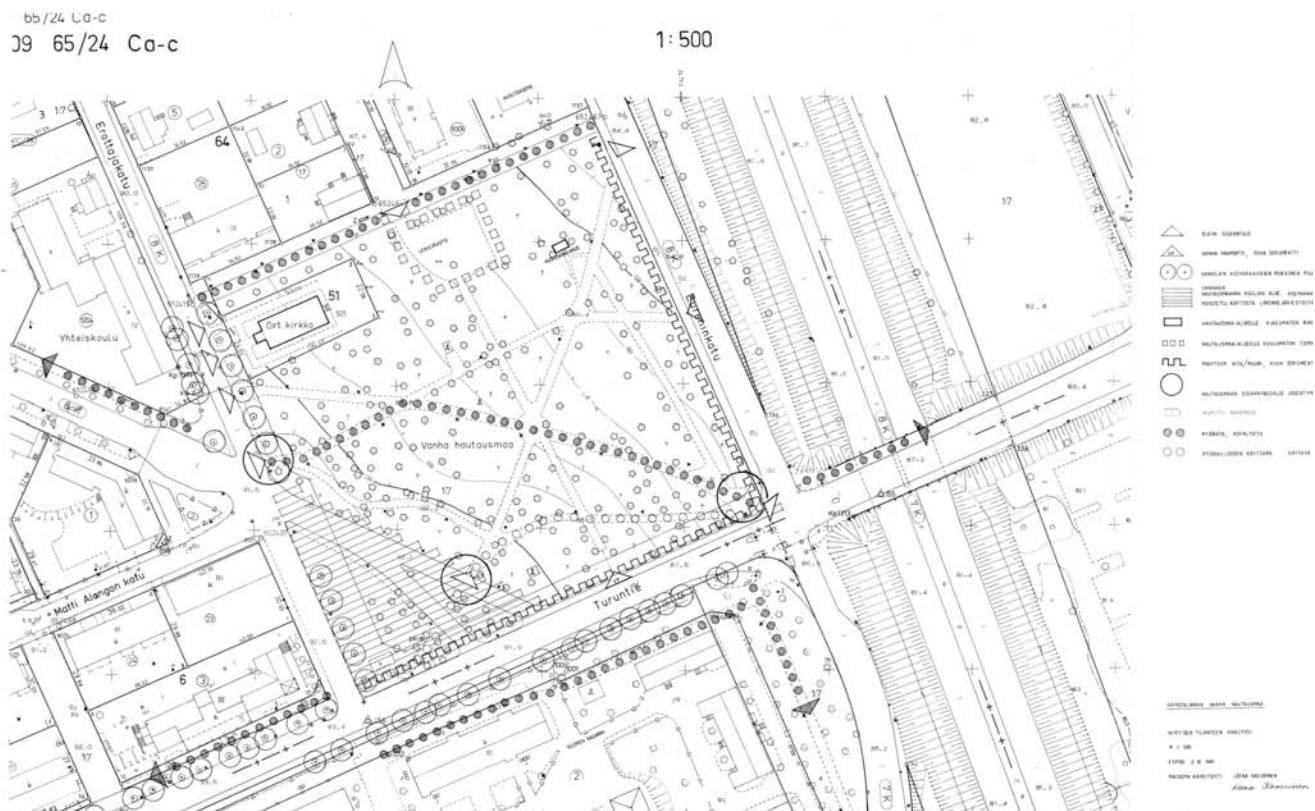
Ilmakuva vuodelta 1945

1961	Vuonna 1961 laaditussa asemakaavassa on osoitettu tontti ortodoksiselle kirkolle. Hautausmaata pohjoispuolella sivuaa Eureninkatu on poistettu ja alue on muutettu puistoksi. Asemakaavatyötä varten on todennäköisesti laadittu Hautausmaapuistosta inventointikartta (Mk 1:250 ja 1:500). Inventointikartan perusteella voidaan todeta: • Eureninkatu on vielä paikallaan ja sen eteläreunalla on puukujanne • Eureninkadun varren puukujanteen eteläpuolella on rakentamaton alue, joka rajautuu eteläosaltaan pensasvyöhykkeeseen (Ortodoksikirkon ja leikkipaikan alue) • Puutarhakadun eli nykyisen Eureninkadun varressa ei ole jalkakäytävää • Turuntien vieressä on puistoraitti (Turuntietä ei ole vielä levennetty) • Virvoitusjuomakioski on Turuntien ja Parolantien kulmassa • Ensimmäinen puiston huoltorakennus on samalla paikalla kuin 2012 • Leikkipaikka on uutena elementtinä alueen itäosassa Erottajankadun ja nykyisen Eureninkadun välisen raitin varressa • Perennapenkkejä puistokäytävien reunalla keskeisen risteysalueen länsipuolisten käytävien varressa Hämeenlinnan vanhalle hautausmaalle on haudattu 56 Hämeenlinnan seudun taisteluissa kaatunutta saksalaista. Paikalla on muistomerkki, jossa on suomeksi ja saksaksi sanat: "Suomen vapauden puolesta kaatuneille saksalaisille sotureille kiitollinen Hämeenlinna". Muistomerkki on siirretty hautausmaapuistoon Sibeliuspuistosta. Inventointiajankohtana ei ole vielä muistomerkkiä eikä myöskään muistomerkkiä tämän muistomerkin eteläpuolisessa kolmiossa.
1962	Ortodoksinen kirkko (Hämeenlinnan ortodoksinen kirkko eli Pyhien Aleksanteri Nevskin ja Johannes Krysostomoksen kirkko) rakennetaan puistoalueen luoteisosaan kaavoitetulle tontille. Arkkitehti Mika Ernon suunnittelema kirkko on yksinkertainen tiilipintainen rakennus, jonka länsipäädystä on betoninen kellotorni.

Nordenswanin empiretyylinen hautakappeli.

1991	Maisema-arkkitehti Leena Kasurinen laati 2.10.1991 päivättyt nykytilanteen analyysin ja ympäristösuunnitelman. Tämä työ on tehty laadittavaa Turuntien ja Parolantien tiejärjestelyitä silmälläpitäen. Nykytilanteen analyysissä (mk1:500) on esitetty seuraavaa: • Parolantie viistää puiston lounaiskulman • virvoitusjuomakioski on esitetty purettavana rakennuksena • vanhempi huoltorakennus on samalla paikalla kuin 2012 • leikkipuisto on samalla paikalla kuin 2012 • käytäväverkosto on Turuntien / Parolantien risteysaluetta ja leikkipaikalle johtavaa käytävää lukuun ottamatta vastaava kuin 2012 • Eureninkadun vieressä on jalkakäytävä • Saksalaisten sotilaiden muistomerkki ja tämän muistomerkin eteläpuoleisessa kolmiossa olevia muistomerkkejä ei ole vielä pystytetty. Suunnitelmassa on esitetty: • Ehdotus uuden huoltorakennuksen paikaksi. Uudempi huoltorakennus on toteutettu suunnitelman mukaiselle paikalle tämän suunnitelman mukaisesti. Vanha huoltorakennus on kuitenkin säilytetty tämän lisäksi entisellä paikallaan. • Parolantie on linjattu pois puistosta ja hautausmaan kulmaan on johdettu puistokäytävä • Suunnitelmassa on esitetty Turuntien varrelle kivimuuria ja Parolantien / Erottajankadun sekä Eureninkadun varteen ketjuaitaa. Nämä ei kuitenkaan ole toteutuneet.
------	--

Kasurisen vuoden 1991 tilanteen kartoitus

Leena Kankinen

Kasurisen suunnitelma 1991.

1993	Turuntien ja Parolantien risteys valmistui. Katujärjestelyjen suunnittelu on aloitettu vuonna 1989. Uusi suunnitelma palautti alueen lounaiskulman takaisin osaksi hautausmaapuistoa.
1963	Hämeenlinnan lyseon lehtori Felix E. Seppälä inventoi muistomerkit.
2004	Muistomerkit kuvattiin ja todettiin, että 16 Seppälän vuonna 1963 laatimassa luettelossa mainittua hautamuistomerkkiä oli kadonnut. Vanhimmat muistomerkit ovat kadonneet tyystin ja vain kymmenkunta hautakiveä on ajalta 1820 – 1840. Nämä ovat tavallisimmin kookkaita makaavia paasia. Pääosa säilyneistä risteistä ja kivistä on peräisin 1850- ja 1860-luvuilta. Joukossa on myös venäjänkielisiä muistomerkkejä. Näyttävimpiä hautausmaan muistomerkeistä ovat Nordenswan-suvun empiretyylinen hautakappeli, kuvernööri Rehbinderin aidattu perhehauta ja vuonna 1918 kaatuneiden saksalaisten soturien muistoksi pystytetty jyhkeä monumentti. Vanhaan hautausmaahan on haudattu kielimies Gustaf Eurén, säveltäjämestarin isä Christian Sibelius ja runoilija Paavo Cajanderin vanhemmat Frans ja Maria Cajander. Pastori Churbergin hautakivi sijaitsee näkyvällä paikalla hautausmaan kaakkoiskulmassa.
2006	Vanhan hautausmaan puistossa pidettiin ympäristötalkoot, jonka yhteydessä istutettiin uusia puita.
2007	Lauri Putkonen laati kulttuurihistoriaselvityksen – Pikkutori, Suomen kasarmit ja vanha hautausmaa asemakaavoitus, rakennushistoria ja kaupunkikuva – liittyen Hämeenlinnan keskustan länsireunan vireillä olevaan asemakaavanmuutokseen, joka kohdistuu kaupungin läpäisevän moottoritien alueelle. Selvitys perustuu Hämeenlinnan 350-vuotisjuhliin 1989 Henrik Liliuksen sekä Marja-Liisa Ripatin ja Inka-Maria Laitilan laatimiin artikkeleihin kaupungin asemakaavallisesta suunnitteluhistoriasta.
2008	Keskustan länsireunan asemakaavan muutos. Asemakaavassa Vanha hautausmaa on muinaismuistoaluetta ja muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Alueelle on laadittava hautausmaaluonteen huomioon ottava ympäristösuunnitelma. Aluetta koskevissa maankäyttösuunnitelmissa on neuvoteltava museoviraston kanssa. Vanhan hautausmaan alueelle on varattu leikki- ja oleskelu-alueeksi osa ja Ortodoksikirkon alue on esitetty kaavassa YK-tonttina.
2010-luvun loppu	Helsinki-Tampere moottoritien (VT3) päälle rakennetaan 230 metriä pitkä maantietunneli. Katehanke valmistuu 2013. Vanha hautausmaa sijaitsee välittömästi kaupungin länsireunan muutosalueen vieressä ja reunustavilla kaduilla tehtävillä muutoksilla on myös vaikutuksensa puistoon. Puiston kaakkoiskulman liittyminen (Eureninkadun reuna) on ratkaistu katusuunnittelun yhteydessä.
2011	Geo-Work Oy suoritti maatulvaluotausta Hämeenlinnan Vanhan Hautausmaan alueella. Tarkoituksena oli selvittää alueen maaperää ja miten hauta-alueita mahdollisesti sijoittuu tutkittavalle alueelle.
2012	Vanhan hautausmaa –puiston kunnostussuunnitelmat laaditaan. Konsulttina työstä vastaa Ramboll Finland Oy.

5. Hautausmaa puiston nykytilanne

Vuosien myötä puistoon on tullut alueen kulttuurihistoriallisia arvoja heikentäviä elementtejä. Näitä ovat mm. perennaistutukset betonikivirajauksilla, tukkoisuutta aikaansaavat pensaat ja huonokuntoiset kalusteet kuten näkyvästi sijoitetut roska-astiat. Käytäväverkoston rakenteet ovat huonokuntoisia ja osa käytävistä on liian lähellä hautoja. Valaistus vaatii niinikään uusimista.

Puiston huoltorakennukset heikentävät alueen yleisilmettä ja leikkipaikka on huonokuntoinen. Leikkipaikalle ei puistossa ole myöskään tarvetta. Ortodoksikirkolla on laajentumistavoitteita mahdollisen asemakaavamuutoksen myötä ja tontille on järjestettävä huoltoyhteys. Tällä hetkellä kirkon rajautuminen puistoon on jäsentymätön ja mm kirkon päädyssä on huoltopysäköintiin käytetty kivituhkapintainen kenttä.

Vt3:n kattamisen myötä Eureninkadun reunaa joudutaan korottamaan ja tämä on huomioitava puiston suunnittelussa. Puiston rajautumista Turuntien ja Eureninkadun suunnalle on esitetty toteutettavaksi kivitollarein ja ketjuin.

Puistosta ei ole ajantasaista kartoitusta ja tämän työn yhteydessä hautausmaapuisto kartoitetaan suunnittelun lähtökohdaksi.

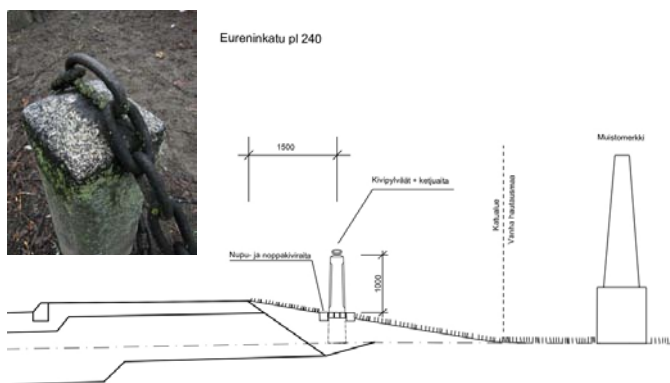
*Hämeenlinnan vanha
hautausmaa -puiston
nykytilanne. Kartta
Ramboll, 2012.*

6. Suunnitelma

Alueen peruskorjauksessa palautetaan vanhaa hautausmaan ilmettä. Hautausmaa rajataan Eureninkadun ja Turuntien puolelta metalliketjuilla varustetuilla kivipollareilla, jotka sijoitetaan nupukivikaistalle nurmikon hoitotöiden helpottamiseksi.

Puistossa on runsaasti lehtipuita, joista muutamia huonokuntoisia puita poistetaan. Turuntien ja Parolantien kulmauksesta koilliseen johtavan käytävän varressa olevaa koi-vukujannetta täydennetään isokokoisilla puilla. Muutamia havupuita istutetaan Eureninkadun puoleiselle sivulle.

Hautausmaalle alun perin kuulumattomia ja nurmialueille levinneitä pensaita poistetaan, jotta hautausmaalle saadaan avarampi ilme. Saksalaisten sotilaiden ja Nälkään kuolleiden muistomerkkien ympärillä olevat havupensaat poistetaan ja ne korvataan leikattavalla havupensasaidalla. Vastaavaa leikattavaa havupensasaitaa käytetään rajaamaan ortodoksikirkon pysäköintialuetta ja huoltorakennusten aluetta. Muutamia rungollisia lehtipensaita istutetaan hautausmaan keskialueella olevien muistomerkkien yhteyteen. Huonokuntoiset nurmialueet uusitaan.

Puiston käytäväraakenteet uusitaan. Eureninkadun viereinen puistokäytävä poistetaan tarpeettomana. Käytävien pintamateriaalina käytetään kivituhkaa ja käytävän reunat rajataan kunnossapidon helpottamiseksi metallisilla lattareunuksilla.

Leikkipaikka poistetaan tarpeettomana ja leikkipaikan alue rakennetaan osaksi puistoa. Vanha huoltorakennus siirretään lähelle uudempaa huoltorakennusta ja alue rajataan metalliaidalla.

Puiston pääkäytävät valaistaan ulkonäöltään nykyisiä valaisimia muistuttavilla valaisimilla. Pääsääntöisesti valo ohjataan käytäväpinnoille, mutta paikoitellen myös puiden lehvästöjä otetaan esiin valoa ylöspäin suuntaavilla valaisimilla. Merkittävimmät muistomerkit valaistaan valaisinpylväisiin kiinnitettävillä pienillä valonheittimillä.

	Säilytettävä lehtipuu		Istutettava lehtipuu
	Säilytettävä havupuu		Istutettava havupuu
	Nykyinen säilytettävä pensas		Rungollinen lehtipensas
	Nykyinen säilytettävä perenna-alue		Istutettava perenna
	Muistomerkki, nykyinen		Leikattava havupensas
	Poistettava puu		Nurmialue, kunnostettava
	Poistettava havupensas		Metalliaita ja portti
	Poistettava pensasalue		Penkki
	Poistettava perenna-alue		Roska-astia noppakiveyksellä
	Kivituikkakäytävä (rajataan lattareunuksella), kunnostettava		R
	Kivipylväs / ketjuaita, nupu- ja noppakivikaistalla		
	Katuvalaisin		Puistovalaisinpylväs
			Valonheitinpylväs

Suunnitelma 2012 puiston kunnostamiseksi. Kartta Ramboll, 2012.

Penkkeinä käytetään puisilla istuintasoilla varustettuja kivipenkkejä tai vaihtoehtoisesti perinteistä metalli/puupenkkiä (kuten esim. Hämeenlinnan rantaraitilla).

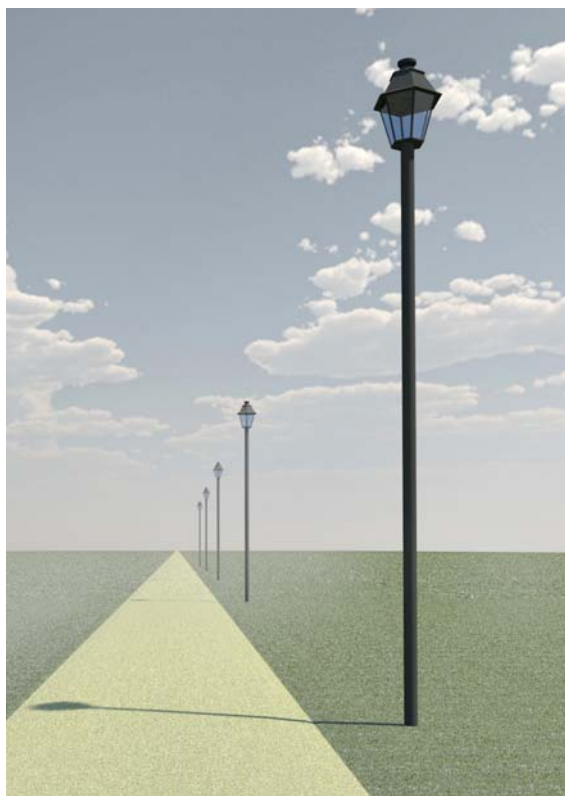
Turuntien ja Parolantien kulmaukseen sijoitetaan ilmoitustaulu, jossa esitetään puiston suunnitelma ja kerrotaan historiatietoa. Ilmoitustaulun yhteyteen voidaan sijoittaa kivipenkki. Puiston roska-astiat uusitaan.

Hautausmaapuiston valaistus uudistetaan täydellisesti. Valaistuksessa käytetään valkoista valoa antavia monimetallilamppuja. Valaisimet sijoitetaan nykyisen puuston läheisyyteen, ja valaisinmalli on valittu niin, että se antaa kulkuväylän lisäksi valoa myös ympäristöön. Kasvillisuutta valaistaessa kulkureiteille saadaan valoisampi tunnelma. Valaisinmalliksi on valittu lyhtymäinen Schreder Cascas, joka vanhahtavasta ulkonäöstä huolimatta on varustettu modernilla tekniikalla ja katuvalaistukseen sopivalla optiikalla. Valaisinpylväinä käytetään 5metrisiä sylinteripylväitä, jotka maalataan valaisimien kanssa samaan sävyyn. Valaistus toteutetaan puistoa halkoville pääreiteille ja osa puiston reiteistä jätetään valaisematta

Hautausmaalle toteutetaan valaistu puukujanne, jossa kulkureitti jätetään valaisematta, mutta kulkureitin ympäröivät puut valaistetaan. Kujanne on valittu sen tunnelmallisuuden vuoksi, ja valon käyttö on perusteltua, vaikka kyseessä ei ole pääkulkureitti. Valaistu puurivi näkyy puiston halki, ja luo puistoon monitasoisuutta ja osaltaan turvallista tunnetta, kun valoa on käytetty myös varsinaisten kulkureittien ulkopuolella. Puiden valaisimet asennetaan mataliin 3m valaisinpylväisiin ja valaisimet varustetaan häikäisysojin niin, etteivät ne muodosta häikäiseviä pisteitä reitille. Valonlähteinä puuvalaisimissa käytetään joko monimetallilamppuja tai LEDejä.

Osa muistomerkeistä valaistetaan. Muistomerkkien valaisimina käytetään häikäisysojin varustettuja heittimiä, jotka pyritään kiinnittämään samoihin pylväisiin puistovalaisimien kanssa.

Puiston pohjoislaidalla kulkevan, puiston ja asuinkerrostalojen välissä oleva kevyenliikenteenreitin pallovalaisimet korvataan nykyaikaisilla katuvalaisimilla. Katuvalaisimeksi valitaan malli, joka antaa valoa mahdollisimman hallitusti kulkureitille, eikä aiheuta häiriövaloa läheisiin asuntoihin.

Valaisin pylväs -yhdistelmä

Asuinkerrostalojen edustalla kulkevan kevyenliikenteen-reitin valaistus toteutetaan katuvalaisimin

Esimerkkejä muistomerkkien ja puiden korostusheittimistä

Puistoreittien valaisin

